

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Το κόστος της μη Ευρώπης — Τα οφέλη της ενιαίας αγοράς»

(διερευνητική γνωμοδότηση)

(2022/C 443/07)

Εισηγητής: ο κ. **Philip VON BROCKDORFF**

Συνεισηγήτρια: η κ. **Émilie PROUZET**

Αίτηση γνωμοδότησης	Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 26.1.2022
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	27.6.2022
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	63/1/1
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	13.7.2022
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	571
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	194/0/3

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) πιστεύει ότι η ενιαία αγορά αποσκοπεί στη βελτίωση της ευημερίας μέσω της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης και κατ' επέκταση τη μείωση των ανισοτήτων και τη μείωση της επιδείνωσης των κοινωνικών ανισορροπιών δεν θα εγείρει σοβαρούς φραγμούς στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

1.2. Η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι τα εθνικά νομικά κείμενα που ενδέχεται να παρεμποδίζουν την εσωτερική αγορά πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και να σχολιάζονται και να αξιολογούνται. Σε αντίθετη περίπτωση, οι διαδικασίες αυτές παραμένουν αναποτελεσματικές και δημιουργούν περιττούς φραγμούς.

1.3. Όσον αφορά την εθνική πιστοποίηση, η ΕΟΚΕ συνιστά στα κράτη μέλη να δεσμευτούν ότι θα θεσπίζουν λιγότερο περιοριστικά εθνικά μέτρα μέσω της οδού της «ενισχυμένης συνεργασίας».

1.4. Η ΕΟΚΕ ζητά επίσης την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των οδηγιών που έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης και ψηφοφορίας, όπως η δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

1.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες⁽¹⁾ και η πράξη για τις ψηφιακές αγορές⁽²⁾ αποτελούν κρίσιμο βήμα για την επίτευξη ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων στις ψηφιακές αγορές. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη μέγιστη εναρμόνιση του πεδίου εφαρμογής της πράξης για τις ψηφιακές αγορές.

1.6. Ομοίως, η ελεύθερη ροή των δεδομένων είναι καίριας σημασίας για την ευρωπαϊκή καινοτομία, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και τη στήριξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

1.7. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι τοπικοί περιορισμοί στον εφοδιασμό παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς και καλεί την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τις επιζήμιες για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις των εν λόγω περιορισμών.

1.8. Η ΕΟΚΕ συνιστά μια συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων που επλήγησαν από την κρίση στην Ουκρανία. Με την κρίση που προκλήθηκε από την επίθεση της Ρωσίας προέκυψαν σημαντικοί περιορισμοί στον εφοδιασμό.

⁽¹⁾ COM(2020) 825 final (EE C 286 της 16.7.2021, σ. 70).

⁽²⁾ COM(2020) 842 final (EE C 286 της 16.7.2021, σ. 64).

1.9. Η ΕΟΚΕ συνιστά να θεσπιστούν πιο αποτελεσματικά μέτρα εθνικής πολιτικής και να παρασχεθούν κίνητρα κινητικότητας με έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές της αγοράς εργασίας, όπως η χορήγηση επιδομάτων σε εργαζομένους στην ΕΕ.

1.10. Αν και αναγνωρίζει ότι η Ένωση Κεφαλαιαγορών αποτελεί πολύπλοκο εγχείρημα, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι στην ΕΕ υπάρχουν ακόμη 27 κεφαλαιαγορές και χρηματοπιστωτικές αγορές που δεν λειτουργούν ενιαία, με συνέπεια να περιορίζονται οι δυνατότητες της ενιαίας αγοράς.

1.11. Σε αυτήν την περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια πολιτική ανταγωνισμού που να προσβλέπει ειδικά στην υλοποίηση των μεταβάσεων για τις οποίες έχει δεσμευτεί η ΕΕ. Επιπλέον, δεν πρέπει να επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφή εμπορικού, κοινωνικού, ρυθμιστικού, φορολογικού ή περιβαλλοντικού ντάμπινγκ που στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

1.12. Τέλος, η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι θα πρέπει να προκριθεί η «ανοικτή στρατηγική αυτονομία», ιδίως σε βασικούς τομείς, προκειμένου να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας, στην προώθηση του πλουραλισμού και στην κατάρτιση ενός φιλόδοξου θεματολογίου για το εμπόριο.

2. Γενικές πληροφορίες

2.1. Στόχος της ενιαίας αγοράς

2.1.1. Στόχος της ενιαίας αγοράς της ΕΕ ήταν η άρση των φραγμών στις μετακινήσεις αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ανθρώπων στο πλαίσιο μιας προσπάθειας ενίσχυσης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας σε όλη την ΕΕ.

2.2. Η κοινή ευθύνη της ενιαίας αγοράς

2.2.1. Η λειτουργία της ενιαίας αγοράς αποτελεί κοινή ευθύνη της ΕΕ και των κρατών μελών. Σήμερα, ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές διαφορές στην ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εν λόγω διαφορές μπορεί να θεωρηθούν αδικαιολόγητες ή δυσανάλογες και, σε κάθε περίπτωση, αποτελούν εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των ανθρώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών.

2.3. Ευθύνη των κρατών μελών

2.3.1. Αντικειμενικά, ενδέχεται να υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να παρατηρούνται αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών, ωστόσο οι λόγοι αυτοί δεν παρέχονται πάντα και ορισμένες φορές τα κράτη μέλη δεν προσπαθούν να αποκαταστήσουν την ισορροπία σε εθνικό επίπεδο με πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ενιαία αγορά. Κατά συνέπεια, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλοί ρυθμιστικοί και μη ρυθμιστικοί φραγμοί εντός της ΕΕ που καθιστούν την ενιαία αγορά «ημιτελή» και κατακερματισμένη, όπως:

- η εθνική νομοθεσία λόγω της υποτιθέμενης τήρησης της αρχής της επικουρικότητας·
- η μη αναγνώριση της αρχής της υποτιθέμενης αμοιβαίας αναγνώρισης·
- η διάδοση υπερβολικών μεταφορών στο εθνικό δίκαιο, κάτι που είναι γνωστό και ως «κανονιστικός υπερθεματισμός» (gold-plating), καθώς και οι μη συμμορφούμενες μεταφορές, στο πλαίσιο των οποίων οι εθνικές κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια μεταφέρουν υπερβολικά μεγάλο αριθμό νομικών κειμένων της ΕΕ που έχουν συμφωνηθεί σε επίπεδο ΕΕ. Στην πραγματικότητα, ορισμένοι φραγμοί που επηρεάζουν την ενιαία αγορά προέρχονται από την εσφαλμένη ή ελλιπή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και από το γεγονός ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν εθνικούς κανόνες που δεν συνάδουν με τους στόχους της ενιαίας αγοράς. Ως εκ τούτου, η ανακριβής ή εσφαλμένη εφαρμογή από τα κράτη μέλη και η έλλειψη επιβολής από την Επιτροπή έχουν καταστροφικές συνέπειες, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Εφαρμογές σε εθνικό επίπεδο επικείμενων ευρωπαϊκών μέτρων με κυβερνήσεις και κοινοβούλια να προσπαθούν να προβλέψουν την εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ θέτοντας σε πρώτη μοίρα τα εθνικά συμφέροντα παρά τις πολιτικές της ΕΕ που βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία ανάπτυξης από την Επιτροπή. Ένα παράδειγμα αποτελεί η πολιτική της ΕΕ σχετικά με την κυκλική οικονομία.
- Τα εθνικά συμφέροντα επικρατούν έναντι των ζητημάτων στρατηγικών ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων.

2.4. Το οικονομικό κόστος των περιορισμών στην ενιαία αγορά

2.4.1. Τα παραδείγματα που αναφέρονται παραπάνω απεικονίζουν το βασικό κόστος της μη Ευρώπης και αρκετές μελέτες έχουν στην πραγματικότητα επισημάνει τα τεράστια οικονομικά οφέλη μιας «πλήρους» ενιαίας αγοράς. Σύμφωνα με την έκθεση επισκόπησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα εν λόγω κέρδη κυμαίνονται μεταξύ 650 δισεκατομμυρίων ευρώ και 1,1 τρισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως, ποσό που αντιστοιχεί σε 5 έως 8,6 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ ⁽³⁾.

2.4.2. Η ίδια μελέτη του ιδρύματος ερευνών RAND Europe για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ερεύνησε τις οικονομικές επιπτώσεις των χαμηλότερων εμπορικών φραγμών στην ενιαία αγορά. Σύμφωνα με τη μελέτη, ο αντικτύπος της βελτίωσης των εμπορικών ροών, της οικονομικής ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας λόγω χαμηλότερων εμπορικών φραγμών θα είχε ως αποτέλεσμα οικονομικά οφέλη μεταξύ 183 και 269 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως ⁽⁴⁾.

2.4.3. Εξίσου σημαντική ως προς τα απολεσθέντα δυνητικά οφέλη είναι η εκτίμηση της Επιτροπής για μια πλήρως ολοκληρωμένη ψηφιακή ενιαία αγορά. Η Επιτροπή δηλώνει ότι η εν λόγω ολοκλήρωση θα προήγαγε την καινοτομία, θα συνεισέφερε 415 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως στην οικονομία της ΕΕ και θα δημιουργούσε εκατοντάδες χιλιάδες νέες θέσεις απασχόλησης ⁽⁵⁾.

2.4.4. Όλα τα παραπάνω τονίζουν τα σημαντικά δυνητικά οικονομικά οφέλη (και τις σχετικές κοινωνικές παροχές), τα οποία θα παρείχε μια πιο ολοκληρωμένη ενιαία αγορά. Με άλλα λόγια, το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο συνολικό οικονομικό κόστος ή στην απολεσθείσα προστιθέμενη αξία και το συλλογικό δημόσιο αγαθό της μη Ευρώπης.

2.4.5. Παρά τους περιορισμούς, η εσωτερική αγορά έχει βοηθήσει μέχρι τώρα στη διατήρηση και την προώθηση της οικονομικής ευημερίας της ΕΕ. Ωστόσο, η ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ χρειάζεται να ενισχυθεί μέσω περαιτέρω μεταρρυθμίσεων της ενιαίας αγοράς, καθώς και μέσω της αντιμετώπισης των στρατηγικών εξαρτήσεων. Χρειάζεται επίσης η προαγωγή ενός επιχειρηματικού πνεύματος στην ΕΕ, όπου καινοτόμες επιχειρήσεις όλων των μεγεθών, και ιδιαιτέρως οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και οι νεοφυείς επιχειρήσεις θα λαμβάνουν πιο αποτελεσματική υποστήριξη και θα μπορούν να ευδοκμούν ώστε να συμβάλλουν στη διαμόρφωση πιο ανθεκτικών και συνεκτικών κοινωνιών. Εξίσου σημαντική είναι μια εύρυθμη ενιαία αγορά η οποία θα διευκολύνει το όραμα για μια πιο κοινωνική Ευρώπη, που τοποθετεί την ευημερία των πολιτών στην κορυφή του πολιτικού θεματολογίου και βοηθά στην αποφυγή της κοινωνικής ισοπέδωσης.

3. Περιορισμοί

3.1. Οι υφιστάμενοι περιορισμοί περιλαμβάνουν εκείνους που σχετίζονται με ρυθμίσεις, ζητήματα εθνικής νομοθεσίας, ζητήματα εθνικού δικαίου, φορολογικά ζητήματα, ζητήματα υλικοτεχνικής υποστήριξης και εφοδιασμού και άλλες λιγότερο αντιληπτές διαφορές σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ όπου το εμπόριο εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση σε όλη την ΕΕ.

3.2. Οι περιορισμοί αποτελούν επίσης τροχοπέδη για βασικούς οικονομικούς τομείς, όπως οι υπηρεσίες, που παραμένουν κατακερματισμένοι στα εθνικά πλαίσια όπως καταδεικνύεται παρακάτω:

- οι ιστορικά περιοριστικοί εθνικοί κανόνες συχνά δικαιολογούνται από την αρχή της επικουρικότητας·
- η πλημμελής υλοποίηση και εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες εμποδίζει την ελευθερία εγκατάστασης, την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών και την ελευθερία παροχής υπηρεσιών·
- οι εθνικοί εμπορικοί νόμοι αποτελούν τροχοπέδη στον τρόπο που δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Συχνά, οι εν λόγω νόμοι παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα του τομέα, αποσκοπούν στον προστατευτισμό και υπονομεύουν τις επενδύσεις από αξιόπιστες και νομοταγείς επιχειρήσεις σε άλλα κράτη μέλη·
- οι εθνικές απαιτήσεις εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών. Συχνά τα κράτη μέλη δεν κοινοποιούν τις νέες τεχνικές απαιτήσεις σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁶⁾ και δεν εφαρμόζουν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης σε μη εναρμονισμένες δραστηριότητες, όπως οι οδηγίες κανονιστικού υπερθεματισμού, κ.λπ.

⁽³⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁴⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁵⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1).

3.3. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι διαδικασίες επί παραβάσει είναι χρονοβόρες, δαπανηρές και το αποτέλεσμα αβέβαιο. Για τις επιχειρήσεις, αυτό αποτελεί υπερβολικά υψηλό κόστος και τις αποθαρρύνει από το να εκπεκτύνουν τις δραστηριότητές τους ή να επενδύσουν αλλού εντός της ΕΕ. Επιπλέον, οι εν λόγω περιορισμοί στερούν από τους καταναλωτές περισσότερες επιλογές, βελτιωμένες υπηρεσίες και χαμηλότερες τιμές. Η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να καταβάλει πιο σύντομη προσπάθεια για την εφαρμογή των διαδικασιών επί παραβάσει.

3.4. Το κόστος αυτό επηρεάζει την ευρύτερη οικονομία, περιορίζοντας την ανταγωνιστικότητα, το δυναμικό ανάπτυξης και την περαιτέρω μεγέθυνση της οικονομίας της αγοράς.

3.5. Όπως κάθε οικονομία, η ΕΕ επηρεάζεται από εξωτερικούς κλυδωνισμούς η αντιμετώπιση όμως των οποίων και ο τρόπος με τον οποίο αντιδρούν οι αγορές καθορίζονται ουσιαστικά από τις πολιτικές των επιμέρους κρατών μελών στο εσωτερικό και από τα μέτρα που λαμβάνονται για την τόνωση της οικονομικής συμπεριφοράς. Ο πόλεμος στην Ουκρανία αποκάλυψε την εξάρτηση της ΕΕ από τις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Η υπό εξέλιξη κρίση είναι πιθανό να επηρεάσει τους τομείς με διαφορετικό τρόπο, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχουν αποκαλυφθεί οι ρωγμές στη θωράκιση της ενιαίας αγοράς, ιδίως οι περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, των υπηρεσιών και των βασικών εμπορευμάτων.

3.6. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι περίπου το 82 % των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στην ενιαία αγορά υπόκεινται σε εναρμονισμένους κανόνες και ότι το 18 % του ενδοενοσιακού εμπορίου αγαθών εμπίπτει στην αμοιβαία αναγνώριση. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν νέες περιπτώσεις εθνικών τεχνικών κανόνων που φαίνονται να μη συνάδουν με το ενωσιακό δίκαιο. Επιπλέον, σε πολλά κράτη μέλη, παρατηρείται επίσης μια πρόσφατη αύξηση των εθνικών απαιτήσεων επισημάνσης για τρόφιμα και ποτά που αιτιολογείται από την προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος. Παράλληλα, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης δεν λειτουργεί ομαλά. Απόδειξη αυτού αποτελεί ότι το 71 % των ΜΜΕ που υπέβαλλαν αίτηση για το υφιστάμενο σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης για τα μη εναρμονισμένα αγαθά έλαβαν αρνητική απόφαση πρόσβασης στην αγορά.

4. Αντιμετώπιση των περιορισμών

4.1. Τα μέτρα που αναφέρονται παρακάτω θα συμβάλουν στην αποδέσμευση μερικών από τα δυνητικά οικονομικά κέρδη που προέρχονται από την ενιαία αγορά.

4.2. Αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων

4.2.1. Η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι τα εθνικά σχέδια κειμένων που ενδέχεται να παρεμποδίζουν την εσωτερική αγορά πρέπει να κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να σχολιάζονται και να αξιολογούνται. Χωρίς δέσμευση από τα κράτη μέλη για κοινοποίηση και σχολιασμό/αξιολόγηση, οι εν λόγω διαδικασίες παραμένουν αναποτελεσματικές. Ως εκ τούτου, απαιτείται πιο αποτελεσματική παρακολούθηση για τη στήριξη της εναρμόνισης της ρύθμισης της αγοράς προϊόντων σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Για παράδειγμα, στον τομέα του λιανικού εμπορίου παρατηρήθηκε πρόσφατα μια αύξηση των εθνικών περιορισμών σε επίπεδο αδειών και τοπικών απαιτήσεων περιεχομένου. Αυτό αντιβαίνει στα άρθρα 28 και 30 της Συνθήκης, με τις εθνικές εκ νέου δοκιμές να εφαρμόζονται συχνά στις αγορές προϊόντων που έχουν ήδη διατεθεί νομίμως στην ενιαία αγορά. Όσον αφορά τις υπηρεσίες, η ΕΟΚΕ είναι επίσης της άποψης ότι η διαδικασία κοινοποίησης στο πλαίσιο της οδηγίας για τις υπηρεσίες δεν λειτουργεί τόσο καλά όσο αναμενόταν. Όσον αφορά την ελευθερία εγκατάστασης, η ΕΟΚΕ επισημαίνει με λύπη ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν καταλήξει σε συμβιβασμό σχετικά με την πρόταση για την αποκαλούμενη οδηγία κοινοποίησης. Το εν λόγω κείμενο θα ενίσχυε την υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχέδια νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων σχετικά με τα συστήματα χορήγησης άδειας για τις υπηρεσίες (και ως εκ τούτου για τον πολεοδομικό σχεδιασμό) (7). Η ΕΟΚΕ ζητεί επίσης από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παράσχουν πιο λεπτομερή ενημέρωση σχετικά με την αιτιολόγηση και την αναλογικότητα που επικαλούνται τα κράτη μέλη όταν κοινοποιούν τεχνικούς κανόνες. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι απαιτήσεις που κοινοποιούνται υπόκεινται στον κατάλληλο έλεγχο ανεξάρτητα από τη διαδικασία κοινοποίησης που χρησιμοποιείται (8). Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα στον πυρήνα του, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα χρειαστεί περαιτέρω νομοθετική μετάβαση από την ελάχιστη στη μέγιστη εναρμόνιση.

4.2.2. Μία άλλη πηγή ανησυχίας είναι η εφαρμογή μέτρων που προδικάζουν την προγραμματισμένη ρύθμιση της ΕΕ, όπως η εθνική πιστοποίηση, που εφαρμόζεται με ρητό στόχο την παροχή κάποιου επιπέδου προστασίας, ιδίως στον αγροδιατροφικό τομέα. Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, είναι σαφές ότι τέτοιου είδους περιορισμοί έχουν ως γνώμονα τον προστατευτισμό, όταν όμως αποκαλύπτονται, η διαδικασία που οδηγεί στην απόσυρσή τους είναι συχνά αργή και επαχθής, με αποτέλεσμα οι εν λόγω περιορισμοί να εξακολουθούν να επιβάλλονται στους εμπόρους λιανικής για υπερβολικά μεγάλο διάστημα. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα κράτη μέλη θα μπορούσαν αντ' αυτού να δεσμευτούν ότι θα θεσπίζουν λιγότερο περιοριστικά εθνικά μέτρα μέσω της οδού της «ενισχυμένης συνεργασίας» που προβλέπεται από τη Συνθήκη. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να θίξει επίσης το *πανευρωπαϊκό ατομικό συνταξιοδοτικό προϊόν* ως τυποποιημένο υποστηρικτικό πλαίσιο της ενιαίας αγοράς, το οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε άλλους τομείς.

(7) 2016/0398(COD) https://eur-lex.europa.eu/procedure/EL/2016_398

(8) Study on the proportionality assessment by the Member States when adopting the retail establishment related requirements pursuant to Directive 2006/123/EC [Μελέτη αξιολόγησης της αναλογικότητας από τα κράτη μέλη κατά τη θέσπιση των απαιτήσεων που αφορούν τα καταστήματα λιανικής πώλησης σύμφωνα με την οδηγία 2006/123/EK].

4.2.3. Η ΕΟΚΕ εκτιμά επίσης ότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα μπορούσε να αποτελέσει αποτελεσματικό βοήθημα στην επίλυση τέτοιων ζητημάτων, ιδίως μέσω αναλογικής δράσης εκ μέρους της Επιτροπής, εάν δεν τηρηθούν οι δεσμεύσεις για τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις (συμπεριλαμβανομένης της πιθανής αναστολής χορήγησης των κονδυλίων της ΕΕ). Αυτό είναι σύμφωνο με τον οδηγό της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη όσον αφορά τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Σε αυτόν δίνεται έμφαση στην άρση των κανονιστικών και μη κανονιστικών φραγμών στην εσωτερική αγορά, καθώς και στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

4.2.4. Τέλος, η ΕΟΚΕ ζητεί την αποτελεσματική εφαρμογή και επιβολή των οδηγιών που έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης και ψηφοφορίας. Εν προκειμένω, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να δεσμευτούν ότι θα εφαρμόζουν τη δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της νομοθεσίας βάσει υψηλού επιπέδου εκτιμήσεων αντικτύπου.

4.3. Αξιοποίηση του δυναμικού της ψηφιακής ενιαίας αγοράς

4.3.1. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η αναπτυσσόμενη ψηφιακή οικονομία στην Ευρώπη παρέχει ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο της οποίας τα δυνητικά οικονομικά κέρδη πραγματοποιούνται μέσω του μεγαλύτερου βαθμού ολοκλήρωσης των ψηφιακών υπηρεσιών σε όλα τα κράτη μέλη.

4.3.2. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες και η πράξη για τις ψηφιακές αγορές αποτελούν κίριες σημασιές βήματα για την επίτευξη ίσων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων στις ψηφιακές αγορές. Εστιάζοντας σε συγκεκριμένες υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το μέρος όπου είναι εγκατεστημένος ο πάροχος της υπηρεσίας ή από το εφαρμοστέο δίκαιο για την παροχή της υπηρεσίας, οι δύο αυτές πράξεις αντιμετωπίζουν ουσιαστικά το ζήτημα των ίσων όρων ανταγωνισμού για τους ευρωπαϊκούς και τους παγκόσμιους διαδικτυακούς φορείς. Επιπλέον, απόλυτη προτεραιότητα για την ΕΟΚΕ αποτελεί η πρόληψη του περαιτέρω κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς από τον πολλαπλασιασμό των εθνικών νομοθεσιών.

4.3.3. Σημαντικά οικονομικά κέρδη μπορούν επίσης να επιτευχθούν με την αύξηση της χρήσης των διαδικτυακών υπηρεσιών και τη βελτίωση των ψηφιακών υποδομών εντός της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συνιστά τη μετάβαση προς ένα πλήρως λειτουργικό καθεστώς ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων και ηλεκτρονικής τιμολόγησης. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις, η πλήρης μετάβαση στις ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις θα μπορούσε να αποφέρει 50 έως 75 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως⁽⁹⁾.

4.3.4. Τέλος, η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι η ελεύθερη ροή δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για την ευρωπαϊκή καινοτομία, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων όλων των μεγεθών, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την επίτευξη μιας ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Η νομοθεσία για τη στήριξη της ελεύθερης ροής δεδομένων έχει τεθεί ήδη σε εφαρμογή. Ωστόσο, θα πρέπει να αποφεύγονται τυχόν αδικαιολόγητες απαιτήσεις γεωγραφικού περιορισμού δεδομένων.

4.4. Άρση των περιορισμών εφοδιασμού

4.4.1. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό του 2018 έχει συμβάλει στη διευκόλυνση του εμπορίου εντός της ΕΕ. Ωστόσο, οι Ευρωπαίοι καταναλωτές εξακολουθούν να υπόκεινται σε γεωγραφικό αποκλεισμό αγαθών και υπηρεσιών. Μάλιστα, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ύπαρξη συνεχιζόμενων τοπικών περιορισμών στον εφοδιασμό που μπορούν να προκύψουν μέσω διαφόρων πρακτικών, όπως η άρνηση εφοδιασμού ή η απειλή διακοπής του εφοδιασμού συγκεκριμένου διανομέα, ο περιορισμός των διαθέσιμων προς πώληση ποσοτήτων, οι ανεξήγητες διαφορές στις σειρές και τις τιμές των προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών, ή ο περιορισμός των γλωσσικών επιλογών για τη συσκευασία των προϊόντων. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι οι τοπικοί περιορισμοί στον εφοδιασμό παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς και τα δυνητικά οφέλη της για τους καταναλωτές και ζητεί από την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τις επιζήμιες για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις των εν λόγω περιορισμών με σκοπό την επίτευξη μιας πλήρως λειτουργικής ενιαίας αγοράς.

4.4.2. Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία έφερε στο φως τεράστιους ενεργειακούς και επισιτιστικούς κινδύνους, γεγονός που απαιτεί μια ενιαία στρατηγική προσέγγιση από την πλευρά της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι μια εύρυθμη ενιαία αγορά μπορεί να υποστηρίξει την εν λόγω στρατηγική καθώς και να μειώσει κάποιες από τις πιέσεις στις τιμές, οι οποίες διαβρώνουν ταχέως την αγοραστική δύναμη σε όλη την ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες για συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την από κοινού αγορά φυσικού αερίου (σε εθελοντική βάση) σε μια προσπάθεια μείωσης των πιέσεων στις τιμές της ενέργειας.

4.4.3. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι, δυστυχώς, μέχρι τώρα δεν έχει γίνει προσπάθεια να ακολουθηθεί συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την εμπορία άλλων προϊόντων που έχει πληγεί από την κρίση στην Ουκρανία.

⁽⁹⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

4.5. Ενίσχυση της διασυνοριακής κινητικότητας των εργαζομένων και των επαγγελματιών

4.5.1. Η διασυνοριακή κινητικότητα των εργαζομένων και των επαγγελματιών ανά την ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα που περιορίζει τον εφοδιασμό και προκαλεί αναντιστοιχίες, μεταξύ άλλων στους κλάδους της τεχνολογίας των πληροφοριών και της υψηλής τεχνολογίας, παρά τις ενωσιακές πολιτικές που στοχεύουν στη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Τα ευρωπαϊκά και εθνικά δεδομένα υποδεικνύουν ότι το επίπεδο κινητικότητας τόσο εντός όσο και μεταξύ των χωρών παραμένει χαμηλό, ακόμη και σε σύγκριση με τα διεθνή δεδομένα.

4.5.2. Συγκεκριμένα, η ΕΟΚΕ συνιστά να θεσπιστούν πιο αποτελεσματικά μέτρα εθνικής πολιτικής και να παρασχεθούν κίνητρα κινητικότητας με έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές της αγοράς εργασίας, όπως η χορήγηση επιδομάτων σε εργαζομένους της ΕΕ και τρίτων χωρών στους οποίους έχει χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η παροχή από τις χώρες υποδοχής οικονομικών κινήτρων στα άτομα που αναζητούν εργασία, ώστε να εργαστούν σε άλλο κράτος μέλος ή σε άλλη περιοχή, θα ενθάρρυνε περισσότερο την κινητικότητα. Επιπροσθέτως, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη βελτίωση της ενημέρωσης όσον αφορά τις θέσεις εργασίας σε άλλες χώρες της ΕΕ καθώς και για την παροχή στήριξης κατά τη μετεγκατάσταση με σκοπό τη διευκόλυνση της υλικοτεχνικής οργάνωσης που σχετίζεται με τη μετακόμιση σε άλλη χώρα π.χ. εξεύρεση στέγης, εγγραφή στο φορολογικό μητρώο, εύρεση σχολείων για τα παιδιά, ενδεχόμενη στήριξη κατά την εύρεση εργασίας των συντρόφων, κ.λπ. Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή, ωστόσο, στο γεγονός ότι η κινητικότητα των εργαζομένων στην ΕΕ είναι δέσμια της αποσπασματικής προσέγγισης που εφαρμόζεται μέχρι σήμερα. Είναι αναγκαίο να αποφεύγονται περαιτέρω ασύνδετες πολιτικές, ιδίως σε εθνικό επίπεδο.

4.5.3. Η αναγνώριση των πτυχίων και των προσόντων, η οποία είναι απαραίτητη για την κάλυψη των κενών θέσεων εργασίας σε τομείς όπου υφίστανται συνεχιζόμενες ελλείψεις εργατικού δυναμικού, εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ΕΟΚΕ εκτιμά πως το υφιστάμενο σύστημα εξακολουθεί να βασίζεται σε υπερβολικό βαθμό στις επιμέρους κυβερνήσεις, με τα κράτη μέλη να είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν τους δικούς τους κανόνες. Η Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να ακολουθείται μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση του ζητήματος της αναγνώρισης διπλωμάτων και άλλων προσόντων σε όλα τα κράτη μέλη.

4.5.4. Τέλος, η ενίσχυση της κινητικότητας των εργαζομένων και των επαγγελματιών της ΕΕ μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν υπάρξει καλύτερη επιβολή των υφιστάμενων διατάξεων, πρόσβαση στην πληροφορία και συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι ορισμένα κράτη μέλη μπορεί να είναι επιφυλακτικά όσον αφορά τις περαιτέρω μεταρρυθμίσεις στην ενιαία αγορά λόγω του φόβου ότι οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις μπορεί να οδηγήσουν σε πιθανές βραχυπρόθεσμες απώλειες θέσεων εργασίας και τομεακές απώλειες, ιδίως στις χώρες οι οποίες ήδη υστερούν, καθώς και στις χώρες και τους τομείς χαμηλής παραγωγικότητας. Θεωρητικά, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση του εν λόγω ζητήματος, όμως, από εθνική σκοπιά θα μπορούσε να οδηγήσει, στο μεταξύ, σε απώλεια πόρων και πιθανή διαρροή εγκεφάλων/ικανοτήτων.

4.6. Ενίσχυση των ροών κεφαλαίων και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ

4.6.1. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των κεφαλαιαγορών της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η Ένωση Κεφαλαιαγορών αποτελεί ένα πολύπλοκο εγχείρημα το οποίο στοχεύει στην εμβάθυνση και την περαιτέρω ολοκλήρωση των κεφαλαιαγορών των κρατών μελών της ΕΕ. Απαιτεί τη θέσπιση μέτρων και κανονιστικών τροποποιήσεων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων και συνεπάγεται ευθύνες όχι μόνο σε επίπεδο ΕΕ αλλά και σε επίπεδο κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ολοκλήρωση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών αποτελεί ακόμη μακρινό στόχο το 2022. Παρά την κάποια πρόοδο που έχει επιτευχθεί, ιδίως με τη δέσμη μέτρων της ΕΕ για την ανάκαμψη των κεφαλαιαγορών, η ΕΕ εξακολουθεί να διαθέτει 27 κεφαλαιαγορές που δεν λειτουργούν ενιαία. Η ενωσιακή χρηματοδότηση εξακολουθεί να είναι έντονα κατακερματισμένη ανά κράτος μέλος, με τους αποταμιευτές και τους επενδυτές να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το εκάστοτε εθνικό περιβάλλον. Αυτό ισχύει και για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των εγχώριων αποταμιεύσεων.

4.6.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτό περιορίζει τόσο την οικονομική ανάκαμψη όσο και την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Τα οικονομικά οφέλη της Ένωσης Κεφαλαιαγορών είναι ξεκάθαρα, όμως, η ολοκλήρωσή της απαιτεί τόσο πολιτική αποδοχή από τα κράτη μέλη όσο και αποτελεσματική υιοθέτηση των πρωτοβουλιών που τελούν υπό την καθοδήγηση της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων όσων στοχεύουν στην ενδυνάμωση του διεθνούς ρόλου του ευρώ. Επιπλέον, ο ρόλος που διαδραματίζει η ψηφιοποίηση στη διευκόλυνση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών δεν πρέπει να υποτιμάται.

4.7. Ισχυρότερη πολιτική βούληση για την άρση των περιορισμών της ενιαίας αγοράς

4.7.1. Σε αυτήν την περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια πολιτική ανταγωνισμού που να προσβλέπει ειδικά στην υλοποίηση των μεταβάσεων για τις οποίες έχει δεσμευτεί η ΕΕ. Για τις εν λόγω μεταβάσεις θα απαιτηθούν φιλόδοξες εμπορικές και επενδυτικές πολιτικές, γενναιότερες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, καινοτομία, περαιτέρω κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική πρόοδος και μια ενιαία αγορά που θα λειτουργεί εύρυθμα. Όλα τα παραπάνω είναι απαραίτητα να υποστηρίζονται από ένα νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο εξασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού στην αγορά για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όλες τις περιοχές και όλους τους πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ. Η ακεραιότητα της εσωτερικής μας αγοράς και ο μη-κατακερματισμός της είναι εν προκειμένω καίριας σημασίας. Μια εύρυθμη ενιαία αγορά και πολιτική ανταγωνισμού που διευκολύνει την πρόσβαση επιχειρήσεων και καταναλωτών σε μια τεράστια αγορά ανταγωνισμού με ίσους όρους ανταγωνισμού είναι υψίστης σημασίας, ενθαρρύνοντας έτσι την αποτελεσματικότητα και την καινοτομία και παρέχοντας ένα περιβάλλον στο οποίο οι επιτυχημένες επιχειρήσεις μπορούν να αναπτυχθούν.

4.7.2. Κατά την άποψή μας, η εναρμόνιση και η άρση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία στην επικράτεια καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, την καινοτομία και την αύξηση της παραγωγικότητας. Δεν πρέπει να επιτρέπεται οποιαδήποτε μορφή εμπορικού, κοινωνικού, ρυθμιστικού, φορολογικού ή περιβαλλοντικού ντάμπινγκ που στρεβλώνει τον ανταγωνισμό. Η ΕΟΚΕ αναμένει από όλα τα κράτη μέλη να το σεβαστούν αυτό και να απαιτήσουν από τους εξωτερικούς μας εταίρους να σέβονται τις βασικές θεμελιώδεις αξίες και τα δικαιώματά μας, είτε στον κοινωνικό είτε στον επιχειρηματικό ή περιβαλλοντικό τομέα.

4.7.3. Η ΕΟΚΕ προειδοποιεί ότι η ενιαία αγορά δεν θα πρέπει πλέον να θεωρείται ως μια ένδοξη εκδοχή μιας παγκόσμιας εμπορικής συμφωνίας, της οποίας οι ιδιότητες μπορούν να προσαρμοστούν στο πλαίσιο διαπραγμάτευσης. Η ενιαία αγορά είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό. Συνίσταται επίσης στη βελτίωση της ευημερίας μέσω της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων και στη μέριμνα ότι οι επιδεινούμενες κοινωνικές ανισορροπίες και η γενική αύξηση της φτώχειας δεν θα καταλήξουν να αποτελούν σοβαρά εμπόδια για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ δίνει έμφαση στα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων σε αξιοπρεπείς μισθούς και συνθήκες εργασίας. Τούτο δε όχι μόνο όσον αφορά την αλληλεπίδρασή τους με τις οικονομικές ελευθερίες, αλλά και σε σχέση με την εσωτερική αγορά και την αγορά εργασίας, τον ανταγωνισμό και κάθε άλλο μέτρο ενωσιακής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, τομέων όπως η οικονομική διακυβέρνηση, το εμπόριο, η ψηφιοποίηση και το περιβάλλον. Στοχεύει επίσης στη διαφύλαξη και την ενίσχυση της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων, με τη δημιουργία σαφούς σύνδεσης με τον σεβασμό και την προαγωγή των συλλογικών κοινωνικών δικαιωμάτων. Η διασφάλιση της πλήρους προστασίας και προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στις Συνθήκες είναι επίσης σημαντική.

4.7.4. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η ενιαία αγορά πρέπει να ανταποκρίνεται συνεχώς στις τεχνολογικές αλλαγές, στην παγκοσμιοποίηση, στις εξελίξεις στην εκπαίδευση, την εργασία και τις κεφαλαιαγορές, και ιδίως στις παγκόσμιες κρίσεις και συγκρούσεις. Υπό τις παρούσες συνθήκες, δεν υπάρχει περιθώριο για προτάσεις συνήθους πρακτικής — η τρέχουσα κατάσταση κρίσης και η αλλαγή των περιστάσεων πρέπει να συνυπολογίζονται κατά την υποβολή προτάσεων για νομοθετικές πράξεις.

4.7.5. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι θα πρέπει να προκριθεί η «ανοικτή στρατηγική αυτονομία», ιδίως σε βασικούς τομείς. Αυτό θα συμβάλει στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας μέσω της διαφάνειας, στην κατάρτιση ενός φιλόδοξου θεματολογίου για το εμπόριο, στην ανάπτυξη της συνεργασίας με ομοιόδεατες εταιρίες, στην προώθηση της διαφοροποίησης και στην αποφυγή του προστατευτισμού.

4.7.6. Τέλος, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με απογοήτευση ότι την παραμονή της 30ής επετείου της ευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, η εσωτερική αγορά παραμένει ημιτελής.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2022.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG